

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben hához hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
Kéziratok nem adódnak vissza.
Hirdetések árszabály szerint.

A városi közgyűlés, a zsidó Lloyd és a felső kereskedelmi iskola.

(*) Ha nem volna a dolog komoly és igen fontos, valóban szánalmasan lehetne mosolyogni afelett, ami nálunk történik.

Sokkal kisebb városokban, mint Szabadka, vannak felső kereskedelmi iskolák, így például a szomszéd Zombor városának is van egy ilyen tanintézete, melyet az állam segítyez. Legújabbban a város új épületet emel számára.

Korunkban a felcsigázott életszükségletek és a nehéz megélhetési viszonyok indokoltá teszik azt, hogy az ifjúság ne csak az általános ismereteket nyújtó és felsőbb tanulmányok hallgatására képesítő gimnáziumokat látogassa, hanem olyan tanintézeteket is, melyeknek sikeres elvégzése, minden további tanulmány nélkül is, tisztességes megélhetési teret nyit számára. Ezek közé tartozik a felső kereskedelmi iskola is.

Ezen iskolát itt nálunk a helybeli Lloyd társulat alapította és neki is kellene azt fentartania, e helyett azonban mit látunk? O mint alapító és csak címzetes fentartó egy fillért sem fordít sajátjából az intézetre, hanem fentartja az intézetet a tanulók által befizetett tandíj; s mindennek dacára minduntalan a városi közgyűléshez fordulnak segélyért. Legújabbban, amint hallatszik, nem kevesebb, mint ezer négyszögöl telket kérnek a városi közgyűléstől. Tekintve, hogy ily intézetet csak a belvárosban lehet célirányosan elhelyezni, a kért telek igen nagy értéket képviselne. Hozzáfelette jellemző színben tünteti fel a címzetes fentartókat az is, hogy egy három osztályból álló tanintézet részére szerény ezer négyszögöl területet kérnek. Persze azt, hogy mi a mellékcéljuk a drága nagy telekkel, nem fogják elárulni a közgyűlésnek.

Szabadkának tényleg szüksége

van egy felső kereskedelmi iskolára; de nincs szüksége arra, hogy egy ilyen fontos tanintézetet a helybeli Lloyd tartsa kezében és a városi közgyűlés és közvélemény előtt ugy szerepeljen, mint az intézet fentartója, holott arra egy fillért sem áldoz. De meg szégyen is városunkra nézve az, hogy a gazdag Szabadka oly színben van feltüntetve, mintha nem tudna, vagy nem akarna egy ma már szükségét pótló tanintézetet saját hatáskörében kezelni és fentartani. A többször említett tanintézetet a város épp ugy fentarthatná a tandíjából, miként azt a Lloyd ma teszi, s ha kellene is rá még valamit áldoznia, ennek fejében a város közönsége bizonyos haszonban részesül az által, hogy idegen tanulók jönnek ennek folytán városunkba s itt fedezik életszükségleteiket.

Ha a város átvinné a kérdéses tanintézetet, amint azt jól felfogott érdeke meg is követelné, ez esetben számíthatna állami segélyre is, miként ezt Zombor város példája is mutatja.

Szabadka ugy tűnik fel ezen ügyben, mint egy gazdag kiskoru, kinek a szegény és a gyámolton élőkön akaró Lloyd a gyámja.

A Lloyd különben is csak rövid ideig tarthatná kezében ezen intézetet, mert vagyona nem lévén, nem biztosíthatja sem az intézet fentartását, sem megfelelő nyugdíjalap létesítését, ezek pedig a nyilvánossági jelleg előfeltételei volnának. Ezt az intéző köröknek jó lesz megjegyezni és megfontolni.

Március 15-ike.

A magyar szabadság hajnalának hatvanegyedik évfordulóját lelkesedéssel ünnepli az egész Magyarország. A magyar szabadság szelleme mintha újra éledne a lelkekben, mintha legyőzte volna az ádás ellenséget, mely évtizedek óta jól kiesztelt terv alapján dolgozik, hogy kiölje a magyar nemzet valójából. A nemzetköziség, a szociáldemokrácia, a hangzatos szavak alatt bujkáló aranyborju imádás hívei csatátvesztve sompolyognak vissza oduikba.

Es így van ez jól. A keresztény Magyarország szabadságának lelkesítő eszméje törjön előre; harcosa legyen minden becsületes magyar s ha harcaiban a kitartás és az ősi erénybe vetett bizalom lesznek buzdítói, akkor a magyar szabadságnak egyetlen ellensége sem vehet rajta erőt, bármilyen alakban dühöngjön is ellenünk. A magyar szabadság szűzmáriás lobogóját pillanatra elfedheti a harc közben felvert por, de kezünkől senki ki nem űtheti.

A Szabadkai Városi Magyar Főgimnázium Onképzőkörre folyó évi március hó 14-én, vasárnap d. u. 4 órakor a főgimnázium tornacsarnokában tartandó hazafias ünnepélyének műsora: 1. Elnöki megnyitó. Mondja Kosztolányi Árpád igazgató ur. 2. Március 15. Felolvassa a szerző: Schaffer László 7. oszt. t. 3. Kurucz dalok. Eneklük: Szótták Árpád 8. o. t. és Martinovics Kálmán 7. o. t.; zongorán kíséri Hámosi Géza 8. o. t. 4. Emlékezés Petőfiről. Mondja a szerző: Löbl József 8. oszt. tan. 5. Mi a haza? Melodráma Abrányi — Horváthtól. Előadja Fogd Lajos 7. oszt. tan. Zongorán kíséri Müller Oszkár 7. oszt. tan. és a férfikar. 6. Uj március. Radványi Kálmántól. Szavalja Farkas Akos 8. oszt. tan. 7. Souvenir. Rickentől. Hegedűn és zongorán előadják: Katona 8. oszt. tan. Hetényi István 7. oszt. tan. és Schilling Béla 6. oszt. tan. 8. Elnöki zárószó. Beléptidij nincs. A közönséget szívesen látja az Onképzőkör. Onkéntes adományok az Onképzőkör alapítójára javára szívesen fogadtatnak.

A palosi állami elemi iskolában 1909. évi március 15-én d. u. 2 órakor tartandó hazafias iskolai ünnepély műsora: 1. Himnus. Eneklük a tanulók. 2. Szabadság napján. Pósa Lajostól. Szavalja Bosnyák Péter. 3. Márciusi ibolyák. Feleki Sándortól. Szavalja Csipak Róza. 4. Szózat. Kriza Jánostól. Szavalja Szalai János. 5. Rákóczi imája. Eneklük a tanulók. 6. Magyar lányokhoz. Lampérth Gézáttól. Szavalja Mészáros Viktor. 7. A magyarok Istene. Petőfi Sándortól. Szavalja Szekulics László. 8. Köszönetek koszorú. Erdélyi Zoltántól. Szavalja Nagy Szidi. 9. Mit dalol a fülemüle. Eneklük a tanulók. 10. Szabadság, dicsőség. Abrányi Emiltől. Szavalja Soós István. 11. A tépésesinálók. Pósa Lajostól. Szavalják Pistyák Margit és Csipak Anna. 12. A magyar huszár. Pósa Lajostól. Szavalja Kovács István. 13. Messze. Eneklük a tanulók. 14. Edes hazám. Lisznyai Kálmántól. Szavalja László Viktor. 15. Mi a haza? Abrányi Emiltől. Szav. Soós József, Hajdu Mihály, Boross István. 16. Adozatkészség a hazáért. Lubi Sándortól. Szavalja Rozsnyik Erzsébet. 17. Lengyel him-

Hirdetmény.

Alulírott téglagyárosok a mai naptól kezdve az összes gyártmányaik egyedüli elárúsításával a „Szabadkai Takarékpénztár és Népbank“-ot bízták meg. A n. é. vevőközönséget kérjük, hogy megrendeléseit ott eszközölje, mert az egyes téglagyárosok a téglát csakis a fenti pénztárat utalványára szolgáltatják ki.

Szabadkán, 1909. évi február hó 24-én.

745-10-7

Prokes Mihály.

Molczer Károly.

Kldek Tomanovits és Társai.

Első Szabadkai Géptégla- és Cementárúgyár Részvénytársaság.

nus. Eneklük a tanulók. 18. A régi zászló, Pósa Lajostól. Szavalja László Antal. 19. Arany szív. Pósa Lajostól. Szavalja Berta Julis. 20. Erős hit, Abrányi Emiltől. Szavalja Kesskés Dezső. 21. Szomorúan szól. Kérde lelkem. Eneklük a tanulók. 22. Sir a Tisza, sir a Duna, Pósa Lajostól. Szavalja Torma Teréz. 23. Petőfi, Pósa Lajostól. Szavalja Niklénovics Károly. 24. Magyar lányok, Erdélyi Zoltántól. Szavalja Berta Róza. 25. Házunk előtt. Eneklük a tanulók. 26. Méltatása a nap jelentőségének. Előadja: Fehér Jenő tanító. 27. Szózat. Eneklük a tanulók.

Mint már egyszer közöltük, a helybeli kath. Legényegylet 14-én d. u. 5 órakor, saját disztermben hazafias ünnepséget rendez, melynek programja a következő. 1. Himnus. 2. Talpra magyar. Szavalja Horváth Mátyás. 3. Pókayné. Előadja Csengődi József. 4. A hős sirja. Vörösmarty Mihálytól. Szavalja Palkovics Vince. 5. Szózat. Vendégeket szívesen lát az egyesület. Betépdíj nincs.

Zomborban március idusának emlékűnépén délelőtt 9 órakor ünnepélyes istentisztelet tartatik a római katolikus plébánia templomban. A szent misén a helybeli iskolánénék polgári iskolai énekkara a következő énekszámokkal lép fel: 1. Palestrina „Tibi laus, tibi gloria.“ 2. Koenen „Kyrie, Sanctus, Agnus.“ 3. Stehle „Credo.“ 4. Piel „Glória, Benedictus.“ 5. Riedl „Adoramus te.“ 6. Leitner „Magnificat.“ 7. Kenapfer „Jesu Redemptor omnium.“

A zombori ünnepélyt rendező biottság a következő felhívást intézte, Zombor város hazafias közönségéhez: Március idusán jertek ünnepeljünk. Mindnyájan vegyünk részt az ünnepségen. Ünnepségünk sorrendje: Március 15-én 9 órakor isteni tisztelet a római katolikus plébánia templomban. Az egyesületeket, testületeket, tanuló ifjúságot kérjük, hogy félórával előbb gyülekezzenek zászlójuk alatt a Szentháromság téren. Tíz órakor a függetlenségi párt a Schweidel szobrot megkoszorozza. Mérő Ignác pártelnök teszi le a koszorút.

Délután fél négy órakor tárogató a városháza erkélyén, négy órakor a városháza nagytermében diszgyűlés a következő tárgyszorozattal: 1. Szózat. Eneklük a polgári kaszinó egyleti dalárda. 2. Elnöki megnyitó beszéd. Mondja Vértesi Károly, az ünnepélyt rendező állandó bizottság elnöke. 3. Kuruc dalok. Eneklük Rác Sománé urnó. 4. Ünnepi beszéd. Mondja Mészáros Béla. 5. Kuruc dalok. Endrődi Sándortól. Szavalja Jovánovits Leona urhölgy. 6. Himnusz. Eneklük az iparos dalárda.

A háztulajdonosokat kérjük, hogy házaikat zászlóval ékesítsék fel. Szabadságunk napját évről-évre megünnepeltük testvéries együttérzéssel, hazafias lelkesedéssel. Most is kötelességünk ez, mikor a mult dicsőséges emlékezetéből új erőt akarunk meríteni a jelen nehéz küzdelmeiben, biztató reményt egy szebb jövőre.

Szeghegyen március 14-én ugyanis a Schüller-féle termekben az önkéntes tűzoltó alap javára hazafias ünnepséget rendeznek a következő műsorral: 1. Csatadal. Karének. Eneklük a magyar társ. isk. növendékei. 2. Március 15. Alkalmi színjáték 1 felvonásban, Pásztor Józseftől. Szereplők: Oreg honvéd, Kleiner Mátyás. Sándor joghallgató, Ilonka unokái, ifj. Schneider János és Jauszt Teréz. Előadás közben a zenét a Walter-féle zenekar szolgáltatja, az éneket pedig a magyar társ. isk. növendékei. 4. Károlyka első szerelme. Német bohózat 1 felvonásban C. A. Paultól. Személyek: Hampe, Kleiner Mátyás Luja, leánya, Jauszt Teréz. Leicht E. festő, unokaöccse, Gerber Lajos. Klecks, ifj. Schneider János. Károlyka fia, Exle Mihály Lizett, szolgáló Hampenál, Schübler Helén. 5. Előkép. A letartóztatás. Három jelenet a Bach-korszakból. Görög tűzzel bemutatják a szereplők és Hess Keresztély.

A szabadkai kulturpalota alapjai.

— Ajándék a kulturpalotának. —

Még nem alapozták a kulturpalotát. Sok viz el is fog folyni addig a Dunán, míg az alapokat lerakják. Pedig ha nem is sok, volna már mit behelyezni. A közkönyvtár, régi-ségtár, ami megvan a természetrajzi gyűjteményből, mindez várja az illő helyet. Ha épít a város, inkább ezt építse föl előbb és csak azután a színházat.

Hogy a kulturpalotáról megemlékezzünk, erre alkalmat Lencz Géza mérnök ajándékozása szolgálhatott. Lencz Géza ugyanis hat darab művészi értékű arcképfestményt adományozott a leendő kulturpalotának.

Az ajándékozó elhunyt feleségének, született Rudics Laurának főörököse. A hagyatékban a Rudics család hat arcképe is van. Értékük 5000 koronában állapítható meg. Lencz mérnök ezeket az arcképeket ajándékozta az építendő kulturpalotának.

Az egyik arckép Rudics Iváné, báró Rudics József atyjáé, a másik idb. báró almási Rudics Józsefé, Bácsbodrog vármegye volt főispánjáé, a harmadik almási Rudics Dánielé, Szabadka volt főbírájáé, a negyedik almási Rudics Károly, volt cs. és kir. huszárszázadosé; az ötödik Rudics Máté, Bácsbodrog vármegye volt alispánjáé; a hatodik Rudics Antalé. cs. és kir. volt huszárszázadosé.

Az ajándékozó felkéri a tanácsot, küldjön ki egy bizottságot a képek megtekintésére és esetleges átvételére.

Szemlélődés.

A háboru.

Egy hét előtt háboru volt országszerte, — égi háboru. Nem mutatkozott teljes haragjában az ég, hanem csak olyan kisebb tavaszi csete-patét küldött. Villámlott, menydörgött, esett az eső meg a jég, s mikor mindez nagy sebesen jöve, — elvonult, utánna szép csendesen szállingózott a hó.

Az ébredező tavasz fél szemével széttekintett a hazában, de még korainak találta visszavonult, visszaparancsolta Szt. Gergely; — hadd maradjon még a pihenő természet, a tél, hadd eressze még az ég a béke fehér galambjait. Ugyis kitudja, mire ébred a tavasz.

Most még béke van, de már egymás mellének szegezve áll a gyilkos ágyu a Száva innenső és tulsó partján, nem tudni mi történhet. Biztosat senki nem mondhat és nem tudhat, de annyira találgatják és annyiféleképen, hogy valakinek okvetlenül igazza lesz. Ez azután mondhatja, hogy ő előre tudta, előre megmondotta.

Ha békét akarsz, szervezd a háborut, mondja a közmondás, s ha ez igaz, ugy csakugyan béke követhetik, mert nagyon is készül a háboru. Az orosz-japán háboru előtt békét hirdettek, s egyszerre dördült el az ágyu, melynek nyomán véres aratásra indult a kérlelhetlen kaszás. Szerb szomszédaink ellenben háborut hirdettek — háborut mindhalálig. Győzni, vagy meghalni, más választást nem ismernek. Vért akarnak látni, pirosító, párolgó vért, ezt kívánja olthatlan háboruszonjuk, s ha másképp nem, ugy polgárháborut csinálnak, egymásban forgatják meg a gyilkot. Legalább is ezt mondja róluk az, ki közöttük él és ismeri gondolkodásukat. Ha pedig választani kell testvér és nem testvér között, akkor inkább az utóbbit választják. Jöjjön, a minek jönni kell, végtére ha nagyon a nyakukra szorul a hurok, majd tágit rajta az atyuska.

Ilyen a tavasz. Mindig háborut hord méhében, ha mást nem, hát égiháborut.

A pálinka.

Halotti tort ültek Tótaradácson, az életnek egy csatavesztett katonáját gyászolták. Hallotti torra gyűlt a rokonság, szomszédság és sok jó barát.

De a gyászolók közt megjelent egy hivatalos vendég is, a halál. Lappangva jött, ugy lopódzott be a pálinkás üvegbe rejtőzve. Titokban ült a vendégek közé, s orozva

gyilkolt, de annál fényesebben aratott. Tizenhárom halott és husz halálra sebesült. Ennyien maradtak a csataterén, — a toron. Egy részük még el tudott vándorolni.

Nincs az a háboru, nincs az a dögvész, földrengés, vagy a világnak váratlanul megmegjelenő összes romboló hatalmai, melyek akkora és olyan pusztítást vinnének végbe, mint a minőt lassan, csendben, de annál biztosabban véghez visz a pálinka.

Elszegényit, földulja a családi fészket, elsorvasztja a szervezetet, megbillenti a lélek egyensúlyát. A hová a pálinka befészkelődik, onnan elvonul a boldogság és a béke, ott a szeretet helyett pörpötyvar tanyáz, ott az öröm helyett hitvesgyilkosság, apa gyilkosság honol.

S az utódok!? Hülyék, bárgyuk, született gonoszok, a kik csak a javító intézkedést telítik, s a börtönöket népesítik. Bűnhődnek apák büneierét.

Es mégis isszák, ellenállhatatlan szenvedélyvel fogyasztják, hatósági engedély és felügyelet mellett, — mert ebből huszmillió jövedelme van az államnak.

A martir.

Lasku Demeteren elvezetett. O maga végezte ki magát — örökre, a föltámadás reménye nélkül.

Ott született valahol Erdélyben, a szép magyar földön ringott bölcsője, itt fakadtak számára az élet forrása.

Reménye volt övének, szorgalmas volt és jól tanult. Azután fölment Budapestre, s tele ambícióval, tele munkavágygyal felső tanulmányokba fogott, a jogra iratkozott. De belekerült a nemzetiségi pók hálójába, s mohón szivta a gyűlöletnek odakinált mérget, a melytől megittasult és elveszett.

Föllázadt a szülőanya ellen, tajtékoz dühvel szitotta a gyűlölet tüzeit és habzó szájjal lázította a magyarok ellen.

De mindez nem elégítette ki, martirságra vágyott.

Végre elérte célját — elítélték. Ezzel a dicsőséggel azután Romániába szökött, a melyért annyi áldozatot hozott. De ott fagyos szívekbe talált, az „idegent“ mindenütt hidegen fogadták. Többször próbálkozott, de eredménytelenül, Románia nem ölelte keblére. Közben elfogyott a magyar pénz, s Lasku Demeter kiábrándulva, lerongyolódva, beesett arccal, sápadtan és kimerülve jött haza — rabnak. „Nem érdemes martirnak lenni,“ mondotta. Inkább lesz Magyarországon rab, mint Romániában szabad ember; s fölajánlotta szolgálatait faja ellen.

Lasku Demeter szomorú történetéből hej! de sokan tanulhatnak!

Külterületi rendőrbiztosi lakások.

Biró Károly dr., helyettes polgármester, következetesen dolgozik a külterületi kulturközpontok fejlesztésén. Ezen központok nagy könnyebbségére vannak a külterület lakosságának. Orvosok, anyakönyvvezetők már vannak. Templomok is felépültek és épülnek.

Legközelebb a külterületi rendőrbiztosi állásokat töltik be. A külterületi csendőrség ugyanis csak a közbiztonsági állapotok öre. Vannak azonban olyan ügyei is a külterület lakosságának, melyeknek elintézése a rendőrség hatáskörébe tartozik. Ezek miatt egész napokat kell néha az ügyes-bajos embernek elvesztegetniük csak azért, hogy be kell jönnök Szabadkára.

A külterület lakosságának ezen baján akar segíteni a polgármester és a tanács, a külterületi rendőrbiztosok alkalmazásával, akiknek részére már tervezik is a lakások felépítését.

Négy ily külterületi biztos lenne: Ludason, Tavankuton, Kelebián és Nagyfényen. Amint értesülünk, legközelebb már ki is írják az épületekre az árlejtési hirdetményt.

Aki a nép java iránt érdeklődik, az bizonyára örömmel veszi tudomásul a polgármesternek ezen, a külterületi kulturközpontokat tovább fejlesztő tervét.

Felhívás

az asztalos iparosokhoz!

A budapesti technológiai iparmuseum útján a nagyméltóságú kereskedelemügyi miniszter ur a nyár folyamán városunkba megfelelő szakembert óhajt küldeni oly célból, hogy a rendezendő 10-14 napos gyakorlati tanfolyamon 10-10 asztalos mestert a fakészítő és csinózó műveletben kiképezzen. Az iparmuseum kiváló igazgatója ezzel a tanfolyammal is céltudatosan akarja fejleszteni az asztalos ipart és mintegy egyengeti, porhanyítja azt a talajt, a melybe jövőre már-már magasabb kulturát fog plántálni. Ezután a tanfolyam után következik majd a megigért asztalos ipari tanfolyam, azt pedig követni fogja a kereskedelemügyi kormány által szintén megigért fa- és fémpipari szakiskola.

A fokozatos fejlődésre vezető ezen fakészítő és csinózó tanfolyamot tehát egyetlen egy asztalos iparosnak sem volna szabad elmulasztani; mert a megrendelőknek egyre finomuló ízlése különösen ezen szakma művelőitől megköveteli, hogy minden iparóikkuk a tartósságon kívül még az ízlés legkényesebb követelményeinek is megfeleljen. Felhívjuk tehát városunk iparosait, hogy a tanfolyamra való jelentkezés céljából jelenjenek meg folyó hó 16-án este 6 órakor az ipartestület helyiségében tartandó értekezleten. Tájékoztatás céljából már most közöljük, hogy a jelentkező mestereknek kötelezettséget kell vállalniok arra, hogy a tanfolyamot szorgalmasan látogatják.

Kelt Szabadkán, 1909. március hó 12.

Németh Simon,
ipartestületi jegyző.

Majland György,
ipartestületi alelnök.

Bácskai tejszövetkezetek és tejszarnokok szövetsége.

Zombor, 1909. március 12.

Hatalmas lendületet vett a mai napon Bács megye tejgazdasága. A megyei gazdasági egyesület kezdeményezésére a vármegye területén fennálló tejszövetkezetek és tejszarnok tulajdonosok elhatározták, hogy üzleti érdekeik megóvása céljából szövetségéig tömörülnek.

Harminckilenc tejgazdaság meghatalmazottai jöttek össze ma a vármegye székháza tanácstermében, hogy a szövetséget megalakítsák.

Az üdvös mozgalom fényét emelte Szily Tamás országos tejgazdasági felügyelőnek, Fernbach Károly főispánnak s ifj. Vojnics István alispánnak megjelenése. Jelen voltak még Günther Ferenc egyesületi ügyvivő igazgató, Inhoff József titkár, Galambos Sándor obecsei földbirtokos, Schadl Ignác kossuthfalvai plébános, Madarász István állami vajmester és a következő tejgazdaságok alkalmazottai:

Gombosról (tejszövetkezet) Német Imre, György István, György László, Szabó Ferenc. Orszállásról (tejszövetkezet) Brandt Adám, Umstädter János, Licinger Jakab elnök. Szeghegyről (tejszarnok) Beyer Jakab. Temerinből (tejszövetkezet), idb. Fischer Nándor, Csávolyról (tejszarnok). Folkmann Rudolf, Zsabyáról (tejszövetkezet) Lakits Mihály, Ujszivacról (tejszövetkezet) Khob H., Oszivacról (tejszarnok) Acsanszki Mladen. Csonolyáról (tejszövetkezet) Kemmerer János, Garáról (tejszarnok) Elmer Mihály, Hefner István, Hódságról (tejszarnok) Pértschy Lőrinc. Bácskertesről (tejszövetkezet) Peter Mihály. Szondról (tejszövetkezet) Pleli József. Militicsről (tejszarnok) Szeiter Adám. Bácsfeketehegyről (tejszarnok) Wagner Fülöp. Szilágyiról (tejszarnok) Mészáros Kálmán. Bácsszentivánról tejszarnok, Rottinger Ferenc. Ujverbásról (tejszarnok) Kiszler Mihály. Hódságról (tejszarnok) Reimann Péter. Körtésről (tejszarnok) Virág Adám. Jánosalmáról (tejszövetkezet) Bereczky János. Bácsalmásról (tejszövetkezet) Grünfelder József. Orszállásról (tejszarnok) Merli István, Vaskutról (tejszövetkezet) Kindl István, Kling János. Madarásról (tejszövetkezet)

Wagner János, Greiner Gyula. Mélykutról (tejszövetkezet) Dregélyi Kálmán. Gádorról (tejszövetkezet) Spitznagel Sebestyén. Kossuthfalváról (tejszövetkezet) Schadl Ignác.

Déli 10 órakor Schadl Ignác szövetségi elnök megnyitja az alakuló közgyűlést. Üdvözlő Szily Tamást, a jelenlévő agilis főispánt és ifj. Vojnics István alipánt.

Szily Tamás megismétli a szövetségi értekezleten elmondottakat s azon következtetésre jut: ha a tejtermelők szövetségéig tömörülnek úgy teljesen megbízható nagyobb vajkereskedő cégekkel léphetnek érintkezésbe és a szövetség, mint imponáló testület nem lesz a vajkereskedők önkényeinek kiszolgáltatva. Nem az a fontos, hogy minél nagyobb árat tudjunk a vajkereskedőtől kipréselni, hanem az, hogy az árainkat a vajkereskedelem áraihoz viszonyítva, vajunknak állandó piacot teremthessünk. Igen fontos körülmény az, hogy egyöntetű, kitűnő minőségű áruval jelenhessünk meg a világpiacra. Ha az utóbbi törekvést biztosítottuk volna, úgy ma nincs a budapesti hűtőházakban 2000 mázsa vajunk leraktározva, mely silányabb áruért 1 K 60 ft nem akar adni a kereskedő.

Ha tehát a bácskának 28 tejszövetkezte és 62 magán tejszarnoka szövetezik, úgy óriási lépést teszünk tejtermékeink előnyösebb értékesítésének javára. — Az egyesületbe olvadt gazdasági szövetség égisze alatt rohamosan szaporodott a bácskai tejszövetkezetek száma. Ezeknek nagyobb része különböző, általunk jól ismert okok folytán magánvállalatok kezébe mentek át, melyek aztán tovább szolgálták a célt, a tejtermékek értékesítését.

A meglevő vállalatok könnyen válthatják meg a vajtermelő központot, ha az állam kamatmentes kölcsönrel ennek árat kifizeti és a szövetség szállítói ezen összeget a tiszta haszon bizonyos hányadából megváltatják. Nem okozhat ezen vállalkozás aggodalmat, mert a szövetség tagjai magánvagyonukkal nem szavatolnak egy fillért sem az állam a vásárlandó szabadkai vajtermelő központra kebelezeti a terhet.

Ha ma-holnap a szövetség megszűnnék, megszűnik a tagok felelősége, s a vajtermelő központ az állam tulajdonába megy át. Ha ma átlagos 2 K 15 fillért tudunk vajkilónként biztosítani, az elért eredménnyel meg lehetünk elégedve akkor, a mikor a vajgyártás gondjaitól teljesen megszabadultunk. Ha vaj kilónként üzemköltségeinkre 8 fillért számítunk, úgy a nyári hónapokban a közös termelés folytán átlag legalább 2 K 15 fillért érhetünk el vajkilónként. 8 fillérnyi üzemköltséggel csak akkor tartható fenn a vajtermelő központ, ha évente legalább 1500 mázsa vajat állít elő. Amig ezen mennyiséget el nem érjük, úgy vajkilónként 10 fillér állami államsegély kell kérelmeznünk a földművelésügyi miniszteriumtól.

Remélhetjük-e a vajtermelő központ termelésének emelkedését? A Bácska jelenlegi vajtermelése évente 1 és fél millió koronára rug, ezen összegből a vajtermelő központra csak 4-500.000 korona ára értékesül, ha pedig tömörülünk, úgy ezen számadatok alapján a termelés háromszorosára fokozható.

Günther Ferenc szerint a vajtermelők egy részét a lelketlen kereskedők bűnös manipulációi, másrészt a vajtermelő központ által eszközölt zsír százalék levonások keserítették el. A szövetség megalakulása és a vajtermelő központ átvétele folytán ezen viszásságok megszűnnek. A tárgyhoz hozzáfűzötték még ifj. Hiszter Mihály (Ujverbász) Folkmann Rudolf (Csávoly), Galambos Sándor (Obecse). Valamennyien szükségesnek tartják a szövetség megalakítását s a szabadkai vajtermelő központ sürgős átvételét.

Szily felügyelő még egy kételyt íránt óhajtja a tagokat megnyugtani: kiki akkor kezd szállítani, mikor a most érvényben lévő szerződése lejárt. — csak évről-évre kötelezi magát a szállításra s így ha az üzletben valami kifogásolni valót talál, egy év múltán megszűnt minden kötelezettsége. Ha rossz vezető folytán a szövetség a vajtermelő központra ráunva, magánvállalkozó-

nak adhatja ki azt, esetleg a földművelésügyi miniszteriumnak rendelkezésére bocsáthatja.

Utána Fernbach Károly főispán megígéri, hogy tőle telhetőleg a tejtermelő gazdaságok érdekében minden lehető el fog követni, teljes elismeréssel adózik a vármegyei gazdasági egyesületnek a kezdeményezéséért és teljes mértékben helyesli a szövetség életre hívását.

Schadl elnök jegyzőkönyvi köszönetet szavaztat a főispánnak lelkes támogatásáért és felhívja a jelenlévő felhatalmasítottakat, mondanák ki, vajjon óhajtják-e a szövetség megalakulását. A 39 tejgazdaságból ötnek nem volt meghatalmasítása. Ezek tehát nem szavaztak. A többiek azonban 34-en egyértelműleg kijelentették, hogy belépnek a szövetségbe. Alapszabályul a bácskai tejszövetkezetek szövetségi alapszabályait fogadta el a közgyűlés.

A szövetség igazgatóságába egyhangúlag beválasztották. Védnök apatini Fernbach Károly főispán, elnök Schadl Ignác kossuthfalvai plébános, alelnökök Falcione Lajos földbirtokos Zombor, Kiss Károly földbirtokos Kishegyes, tagok Dregélyi Kálmán tanító Mélykut, Falcione Sándor földbirtokos Zombor, Flitner Dénes tanító Zsabya, Folkmann Rudolf gazda Csávoly, Galambos Sándor földbirtokos Obecse, Greiner Gyula tanító Madaras, Günther Ferenc gazdasági ügyv. igazgató Zombor, Inhoff József titkár Zombor, Kemmerer János gazda Csonolya, Kleiner Mátyás gazda Gara, ifj. Kiszter Mihály tejgazdasági vállalkozó Ujverbász.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Folkmann Rudolf és ifj. Miszter Mihály kéretnek.

Schadl Ignác elnök újból köszönti Szily Tamás felügyelőt és Fernbach Károly főispánt, mire az alakuló közgyűlést bezárja.

Ez uton is felhívjuk tagjainkat: csoportosuljanak tömegesen a ma életre hívott szövetség zászlója alá. Ne hiányozzék onnan egy tejszövetkezet, egy tejszarnok sem! Mi pedig azt kívánjuk: virágozzék a szövetség a vármegye kis gazdáinak javára és örömére.

Inhoff.

Szabadkai rendőrkapitány sajtópöre.

Még 1905-ben történt, hogy Klein Géza fűszerkereskedő Pásztor Imre nevű, volt üzletvezetője ellen feljelentést tett sikkasztás miatt. A feljelentés alapján László Géza, rendőrkapitány házkutatást tartott Pásztor Imrénél, amikor is 8000 korona értékű árut és 4000 korona értékű váltót találtak nála.

Pásztor kihallgatása folyamán beismerte, hogy az árut úgy sikkasztotta, sőt váltóköveteléseinek értéke is lopásból és sikkasztásból került ki, csak jelentéktelen része az értéknek képezte jogos tulajdonát. Klein Géza azonban nem üldözte a sikkasztót, mert ez átengedte neki a váltókat melyek amúgy is gazdáját illették meg.

Később a sikkasztó meggondolta magát és polgári pert indított Klein ellen azon a jogcímen, hogy az átengedett váltók értékének nagyrésze az ő jogos tulajdonát képezte. A pert elveszítette. Erre most már Klein indított Pásztor ellen bünvádi eljárást zsarolás és hatóság előtti rágalmazás miatt. El is ítélték négyheti fogsárra.

A sikkasztó még mindig nem pihent. Most László Géza kapitány ellen kért fegyelmet, amért ez részrehajlóan járt el. A fegyelmet persze, bizonyítékok hiányában nem rendelték el. Ezután a törvénytörésért került a dolog, ahol László Géza maga kérte, engedjék meg a bizonyítás a rágalmazónak.

Pásztori már Budapesten volt, de itt sem birt nyugodni. Rőpiratot irt László Géza rendőrkapitány ellen, vádolva őt képtelenebbnél képtelenebb vádakkal. A rendőrkapitány kénytelen volt ellene a budapesti törvénytörés sajtópört indítani. A pört tegnap volt az esküdtszéki tárgyalása. Zsitvay elnöklelte alatt. László Géza teljes bizonyi-

tást engedett, Pásztori azonban röpiratának egyetlen állítását sem tudta bizonyítani. Az esküdtek bűnösnek mondták a vádlottat nyomtatvány útján elkövetett rágalmazásban, mire a bíróság négy havi fogházra és 80 kor. pénzbírságra ítélte. Az ítélet jogerős.

Zenekedvelők figyelmébe ajánlom!

Most jelent meg Fudik, „És ha hallgat a cigány” remek dal zongorára és énekre, ára 2 korona. Gerő-féle kis zeneműtárban eddig megjelent 147 féle, kuplák ének és zongora darabok, tánc és sok más gyönyörű kabaret számok, egy-egy zenemű ára 20 fillér.

10 darab zenemű vegyesen csak 80 krajcár. **Dohányzók figyelmébe** ajánlom szívarka hüvelykeim:

Valódi Francia varet, egészségre nem ártalmas, „Terzerillas” és „Togó” elnevezéssel ára 100 drb 24 fillér, 1000 drb vételnél 2 korona. Szépirodalmi újdonságok és zeneművek nagy választékban a n. é. közönség rendelkezésére állanak

KRÉCSI A. NÁNDOR

könyv- és papírkereskedésben SZABADKÁN, Deák-utca, Kiskápolnával szemben.

HIREK.

Munkaközvetítés.

Flutanonközvetítés. Az újvidéki iparosmesterekhez négy évi teljes ellátásra díj nélkül közvetítés elhelyez az Újvidéki Keresztény Szociális Egyesület.

Az istentelen hazátlanok ellen.

A budapesti egyetemi ifjuság pénteki gyűlése fényesen sikerült. Mintegy 1200 egyetemi ifju szorongott a teremben s óriási lelkesedéssel fogadta el a határozati javaslatot, mely tiltakozik mindazon egyetemi hallgatók ellen, akik a haza és vallás ellen törnek. A gyűlésen megjelent több egyetemi tanár azonkívül dr. Apáthy István, dr. Gisswein Sándor, Farkas Pál, akik valamenynyien lelkesítő szavakban buzdították az ifjúságot a komoly munkára, melynek egyedüli indító oka legyen a nemzeti fejlődés előmozdítása. A szónokok buzdították az ifjúságot, hogy a Magyar Társadalomtudományi egyesület mindig segítségére lesz. Zavar nem volt. A gyűlést meg fogják ismételni. A zsidók a Himnus éneklése alatt feltűnően tüntettek hallgatásukkal.

Kinevezés. Fernbach Károly főispán Guttwein Pülöp jogvégezett bácsfeketehegyi lakóst közleg. gyakornoki szolgálattételre Kulára osztotta be.

A vármegye közgyűlése. Bácsbodrogvármegye törvényhatósági bizottsága március hó 19-dikén tartja ezen évi első rendes közgyűlését, melynek tárgysorozatán eddig 271 ügy szerepel.

Athelyezés. A magyar kir. igazságügyminiszter Hampel Endre kulai királyi járásbírói és Végh Sándor gyulfehérvári királyi törvényszéki jegyzőket kölesönösen áthelyezte.

A vidéki hírlapírók országos szövetségének bácskai választmánya f. hó 12-én tartott ülésén dr. Listyevity Titusz zombori főkapitányt a választmányi rendes tagjává vette fel. Örömmel regisztráljuk ezt a hírt, mert ezzel Zombor érdemes főkapitánya ismét tanujelét adta annak a szellemnek, melylyel a város közérdekei ügyei irányában mindenkor viseltetett.

Adomány. A m. kir. földmívelésügyi miniszter a kunbajai tejszövetkezetnek 500 kor. államségélyt folyósított és pedig azzal a kikötéssel: a mennyiben a tejszövetkezet két éven belül beszüntetné az üzemet, úgy köteles fenti összeget a Bácsbodrogvármegyei Gazdasági Egyesületek tejjgazdasági szakosztályának átszolgáltatni.

Pécs és Szabadka. Pécs város is rendezni óhajtja tisztviselőinek fizetését. E végett most tanulmányozza a többi városok tisztviselőinek fizetési rendszerét. Atirt Szabadka város polgármesteréhez is, kérve őt, küldenie meg a város szabályrendeletének a tisztviselők fizetésére vonatkozó részét. A kérelemnek a polgármesteri hivatal készségesen tesz eleget.

Tanítók összejövele. A vármegyei tanítószövetség előtt nagy népszerűségnek

örvendő kir. tanfelügyelőnek, Faragó Jánosnak kezdeményezésére havonként egybegyűlnek tanítóink a fehér asztal mellett, mely összejöveleik nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanítószövetség körében a kartársi együttérzés ápoltságok. A márciusi találkozás 20-án este fél 8 órakor a Csitaonicában leend s az estély kivételesen halvacsorával lesz egybekötve. Vidéki tanítók jelentkezéseit a részvételi díj beküldése esetén Petényi József, zombori tanító március 16-ig fogadja el, helybeli tanügybarátokat és érdeklődőket a tanítószövetség szívesen lát. Az étlap kétféle hal és kétféle tészta. Egy teríték ára 3 korona.

Az újvidéki sáncok megvétele. E hó 11-én délelőtt tárgyalat Újvidék tanácsa a katonai hatósággal az ugynevezett „Bruksáncok” megvétele ügyében. Már az első tárgyalásnál véglegesen megállapodásra jutottak. Ezzel Újvidék nemcsak új gazdasági életet kezdhet a Duna partján, hanem egészségügyi viszonyai is javulnak, mert a sáncok egészségtelen vegetációját kipszűthetjük

Halálozások. Garab József, volt főpincér, folyó évi március hó 13-án éjféltől 1 órakor 47 éves korában, hosszas szenvedés és a haldoklók szentségeinek ajtatos felvétele után jobblétre szenderült. A megboldogult hült teteme folyó hó 14-én d. u. 4 órakor fog a gyászházba (Lichtnekkert-ház, vasuti indóházzal szemben) az ugynevezett bajai temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozat f. hó 15-én délelőtt 9 órakor fog a Szent-Teréztemplomban az Urnak bemutatni. — Bajsai Vojnits Félix, életének 62-ik évében rövid szenvedés után folyó hó 13-án elhunyt. A megboldogult földi maradványai folyó évi március hó 14-én d. u. 4 órakor fognak a gyászházban (VII. kör, Piros-utca 59. sz. a.) beszéltetni és az ugynevezett bajai sarkertbe örök nyugalomra helyeztetni. Leiki üdvéért az engesztelő szent mise-áldozat folyó évi március hó 16-án délelőtt 9 órakor fog a Szent-Teréztemplomban a Mindenhatóknak bemutatni.

Zentai országos vásár. A tavaszi országos vásárt Zentán e hó 21-én és 22-én tartják meg, amelyre veszmertes helyről mindenféle állat felhajtható.

Közgyűlés. A Petőfi Asztaltársaság f. évi március hó 28-án d. u. 3 órakor tartja évi rendes közgyűlését az egyesületi helyiségében.

A mezőgazdákat érdekelni fogja, hogy az utóbbi két évben az impregnált répmag körüllet keletkezett vita és a szaksajtóban fejlődött tollharc jelenleg mily fordulatot vett. Határozottan annak a pártnak győzelmével végződött, mely az impregnált répmag mellett foglalt állást. Ugyanis, mint értesülünk a répmag termés hazájában Quedlinburgban (Észak-Németország) gazdák és kereskedők kívánságára „Répmagot Impregnáló Vállalat” létesült Waegener és Társa cég alatt, ahol bizonyos illeték ellenében ugy gazdák, mint kereskedők impregnáltathatják répmagjaikat. Ezen, a mezőgazdaságra fontos vállalat hónapok óta van üzemben és mint halljuk, rendkívül igénybe van véve. Így tehát a gyakorlat ismét rácafolta a hivatalos, szürke teoriára, és az a tudomány, mely az impregnálás ellen agitált, esődöt mondott. Hogyan is mondta boldogult Pulszky: „A kutya ugat, a karaván halad.”

Pályázat. A zombori kir. pénzügyi igazgatóság április 30-iki lejáratú pályázatot hirdet az ott üresedésben levő pénzügyi irodatiszti állásra.

Tizenhétévi fegyház. Lichtbaum József tizenhétévig ült a fegyházban. Nem látszik meg rajta. Jó husban van. az arc azonban fegyházi jártasságu. Tegnap érkezett Szabadkára és itt próbált szerencsét azzal, hogy ellopta Birkáss Kálmán pénzesztárcaját. Mikor ma a rendőrkapitány elé állították, bevallotta, hogy szerencsétlenségére jött Szabadkára. Az ő szerencsétlenségére, de mások szerencséjére bizonyosan, mert néhány hónapig biztonságban érezhetik magukat, akiknek van még mit féltetniük a besurranó tolvajoktól. Megmotosza alkalmával két ezüst kávéskanalat is találtak nála,

amelyekről Lichtbaum egész őszintén megvallotta, mert amint a kapitánynak kijelentette, ő őszinte ember, hogy azokat egy ház előtt kiöntve találta tegnap, abban a pillanatban, amelyben Szabadkára betette a lábát. Kijelentése szerint még kávécsak is voltak a kanalak. Csak az a szerencsétlenség, hogy a kapitány nem hisz neki.

Tűz. Az este a majsai szőlőkben gyulladt ki Szadeczky István, tizenhárom méter hosszú lakóháza. A nagy távolság miatt tűzoltóink nem érkezhettek a veszedelem színhelyére idejében, s így a gyulakony anyagból készült épület leégett.

Kölcsonkönyvtár! — Kölcsonkönyvtár!

Legújabb és a legjobb modern hazai és külföldi írók műveiből álló magyar

= KÖLCSÖNKÖNYVTÁR. =

Előfizetési ára egy óra . 1 korona. Kicsérelés naponta bármely időben.

Heumann Mór könyv-, zenemű-, papir- és irodalmi Szabadkán, Főtér (a Szentháromsággyal szemben). A legújabb zeneművekből és szépirodalmi munkák újdonságaitól állandóan nagy raktár.

SZINHÁZ.

* **Színészek Zentán.** Náday József színtársulata e hó 23-án kezdi meg Zentán előadásait.

Műsor:

Vasárnap: Délután Falusi verebek. Este Táncozások.

Hétfő: II. Rákóczi Ferenc fogsága.

Kedd: Aranykakas.

Szerda: Mozgófénykép.

Csütörtök: Mozgófénykép.

Péntek: Bernát.

Szombat: Kis alamuszi.

Vasárnap d. u. Bocaccio, este: Táncozások.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Esküdtek névsora.** A jövő esküdtszéki ciklusra kisorsoltattak: Rendes esküdteknek: Rittai János, Deutsch Zsigmond, Noszkovics Márk, Décei Lipót, Scherk Gyula, dr. Schwitzer Dániel, Salga Pál, dr. Vermes Gyula, Wagner Ferenc, dr. Weisz Jenő, Winkler Simon, Schossberger József, Szabados József, Vojnits Tunits György, Bóditás Mátyás, Letovác Dezső, Mérey Agoston, Méth Lajos, Bodrogh Mór, Horváth Kálmán, id. Dr. Milkó Izidor, Kudlik Adam, Kovács Kálmán, Haverda Mátyás, Ilgen János Littmann Izidor, Meznerics Ferenc, Arnold Pál, Loósz István, Pausics Szilveszter.

Helyettes esküdtek: Spesi Lajos, Sokcsics Máté, Mamuzsich Pál, Vass Adam, Somogyi Ferenc, Pukkel Gyula, Sefcsics Lajos, Richter Dezső, Márkus Lipót, Perl Lajos.

§ **Bűnügyi főtárgyalások.** A szabadkai büntető törvényszék által főtárgyalásra kitűzték a következő bűnügyek:

Március hó 16-án. Bojanovics Márton magánokirat hamisítás, Gulyás Lajos emberölés, Beslity Sándor súlyos testi sértés, Nagy kiserős József és t. hatóság elleni erőszak.

Március hó 17-én. Stellner Géza hamis tanulás, Prisztli Antal hatóság elleni erőszak, Császár István gondatlanságból okozott súlyos testi sértés, Grünfelder Károly és társa csalás.

— **Katholikusok!** Ne feledjétek, mit mondott Ketteler, mainzi püspök:

— Akinek manapság a kath. sajtó iránt nincs érzeke, az ne tartson számot arra, hogy katholicusnak nevezzék!

Horváth Kálmán

vendéglőjében

752-9

Rákóczi- és Mátyás-utcák sarkán

naponkint frissen csapolt

DRÉHER-féle SÖR

egy pohár 8 krajcár.

SAROK

üzlethelyiség

a Deák- és Bercsényi utca sarkán és egy 4 szobából álló uri lakás az Erzsébet-utcában 1909. május 1-től kiadó.

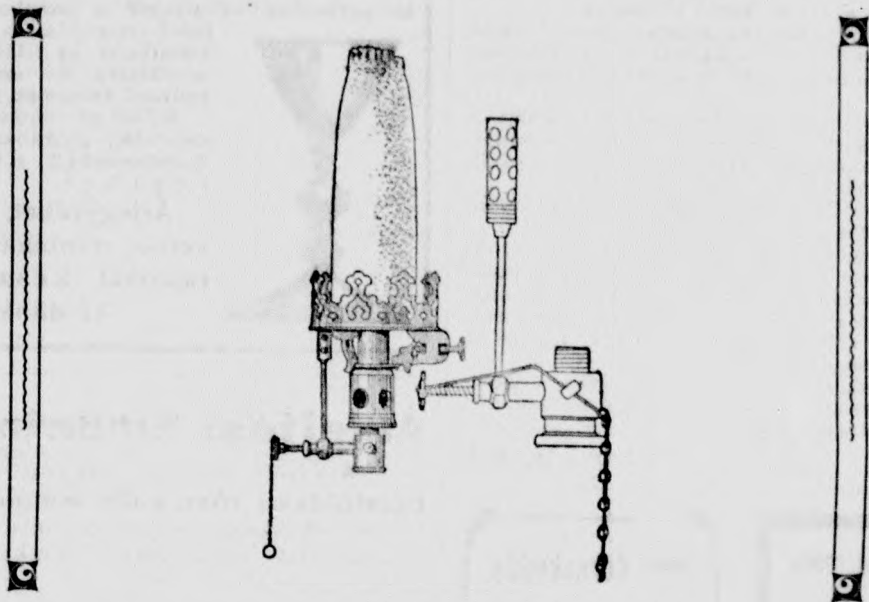
Bővebb értesítést Szv. Fimpl Ferencné Deák-utca 69. szám. 676-13

Ugyanott ajtók és kirakatok kaphatók.

WEISZ JÁNOS ANTAL

villany-, gáz- és vízvezeték-felszerelési műhelye és üzlete

SZABADKÁN, Eötvös-utca, Csillag-ház.

Villanyfelszerelési cikkek.

Vízvezeték-, fürdő- és klozet-berendezések.

Költségvetés ingyen. Gyári árak.

18-92

SZENT ANTAL NYOMDA- ÉS IRODALMI-VÁLLALAT

MINT SZÖVETKEZET

... ezelőtt Szabadkai Nyomda- és Hírlapkiadó-vállalat mint szövetséget ...

Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám. Telefon-sz. 300

„Bácskai Napló“

politikai napilap kiadóhivatala

„Naše Novine“

hetilap kiadóhivatala.

Közigazgatási,
egyházi és ügyvédi nyomtat-
ványok nagy raktára.Irodalmi művek, folyóiratok,
üzleti könyvek, kereskedelmi
nyomtatványok, falragaszok

jutányosan és izlésesen készíttetnek.

JÓ REGÉNYEK TÁRA

kiadóhivatala.

PUČKA KNJIŽNICA

kiadóhivatala.

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és Kereskedőket.

Abrasich Mihály és Társai

bádogos. Szabadka, I. Kölcsey-utca 264.

Balázs Piri Kálmán

szijgyártó és nyerges. Szabadka, VI. kör, Hálasi-ut 210. szám.

Csajkás Lajos

órás és ékszerész. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 18. szám, Szombathy Károly fényképész mellett.

Dániel A. József

eserépkályharaktára. Szabadka, VI., Harmat-utca 275. Telefonszám 148.

Deák István épület- és gépjavító üzlete

Szabadkán, Kállay Albert-utca, Prokesch-palota. Elvállal épület-ajtók és ablakvasalást, rácsokat, sírkereteket, szivattyús kutakat, varrógépeket és kerékpárok szakosított javítását, szobacsengők és telefon bevezetését és javítását.

Fekete Dezső és Társai

Palatinus-Bartus, kőfaragó és szobrász Szabadka, I. kör, Deák-utca 68. sz.

Fekete, Temunovits és Társai

kézmű- és divatáru kereskedése. Szabadka, VII., Szt-István-tér 10. Telefonszám 371. Legelőször bevásárlási forrás.

Fimpl István

cukrász. Szabadka, VI., Deák-utca 3. Telefonszám 206.

Fierst István

cukrász. Szabadka, I., Eötvös-utca 85. Telefonszám 381.

Fuszek M. utóda Amon Irma

virágcsarnoka. Szabadka, I. kör, Egressy-utca, a színház mellett.

Gál Péter dísztemetkezési vállalat.

Szabadka, VI. kör, Deák-utca 4. szám.

Gálik János

bádogosmester. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 1.

Kovács Béla és Társa

varrógép-, kerékpár- és gramofon-kereskedése. Szabadka, Kazinczy-utca. Telefon 339.

Kövecz Erzsébet női kalapárú.

Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 22. szám.

Kuthy György fiai

húscsarnoka. Szabadka, I. kör, Deák-utca 64. szám.

Milánkovics András

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VI., Deák-utca 18. Telefonsz. 377.

Moldoványi József

dísztemetkezési vállalata. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 5.

Morvai Antal és Novák Mihály

motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementáru-gyára. Szabadka, (VIII. kör, Erzsébet-utca, a vasúti indóházzal szemben).

Siflis Gyula

hentesáru-üzlete és füstöldéje. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 1-2.

Szalay Gyula

esztorgályos. Szabadka, I., Damjanich-u.

Szombathy Károly

fényképész. Szabadka, VI., Deák-utca 3.

Sztipics Albert épület- és műlakatos.

Szabadka, VI. kör, Petőfi-utca 80-ik szám (Dohány-féle ház).

Tumbász Ferenc

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.

Vukovits Gerő

norinbergi-, rövid-, díszmű-, női- és uridivatáru-üzlet. Szabadka, I., Deák-utca, Vermes-féle házban.

Sirkőüzlet.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy 1908. évi szeptember hó 1-től VI. kör, Grécsi-utca 168. sz. saját házamba helyeztem

sirkő-, kőfaragó-műhelyem és szobrászati műtermemet.

Felhívom a n. é. közönség becses figyelmét mielőtt máshol sirkövet vásárolna, tekintse meg alólírott nál, s meg fog győződni, hogy a legjutányosabb árban vásárolhat nálam.

Készíték carrarai márványból, hazai fehér és vörös márványból és terméskőből sirköveket, uti keresztet, Szentháromságot, oltárt, kálváriát, szenteltvíztartót és e szakmába vágó összes munkákat.

Elvállalok épületmunkákat gránit-, márvány- és terméskőből, úgy házdíszítést, ornament-munkákat kőből vagy gipszből, továbbá elvállalok régi sirkövek becsorélását, régi sirköveken betüvésést, régi sírfeliratok megaranoyozását valódi arannyal a legjutányosabb árban.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, maradtam

alázatos tisztelettel

Egy tanonc felvétetik. **KOVÁCS LŐRINC,**
kőfaragómester.

Lakás és raktár: VI. kör, Grécsi-u. 168. sz. 757-4. saját ház.

Kereset bárki részére!

Házi munkások keresetnek gyors kötőgépeinken való kötésre.

Távolság nem határoz, mi eladjuk a kötött munkát. 180-71

Thos. H. Whittick és Tsa

Prága, Franzens-Kai No 6-708.

Egy jó állapotban lévő fordítható tekeasztal olcsón eladó.

Bővebb felvilágosítást Nojcsék Géza főújszerkeszkedőnél. 744-10-6

27932/1908. tan. sz.

755-2-2

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a város részére szükséges író-, irodaszerek, eszközök, rajz és egyéb papírnemek szállítására 1909. évi április hó 1-től kezdve 1912. évi december hó 31-ig terjedő 3 évi időtartamra folyó évi március hó 25-ik napján d. e. 10 órakor az ideiglenes városbáza (polgári fiúiskola) gazdasági ügyosztályában zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni a következő feltételek mellett:

1. Óvadékképpen 1000 korona teendő le.
2. Az évente szükséges írószerek, rajz és papírnemek negyed évenként szabályszerű megrendelés útján fognak beszeresztetni. A szállítandó cikkek neme, mennyisége és szállítási határideje a megrendelésben lesz kitüntetve.

3. Az ajánlatok zárt borítékban elhelyezve pecséttel látandók el.

4. A zárt ajánlatok a fentebb kitüntetett és kitűzött versenytárgyalás napján d. e. 10 óráig nyújtandók be a városi iktató hivatalba.

5. Az óvadék vagy az ajánlathoz csatolandó, vagy pedig az árlejtés alkalmával az árlejtő bizottság kezébe teendő le az árlejtés megkezdése előtt.

A részletes szállítási feltételek, valamint a szállítandó cikkek árjegyzékai, valamint a mintapapírok a gazdasági ügyosztályban a hivatalos órák alatt megtekinthetők és megszerezhetők.

6. Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

7. Azon szállítók, akik a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve előtte ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni, a melyhez vállalatuk szerint tartoznak.

8. A hatóság, illetve a város fentartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhasson.

Városi tanács.

III. kör, Katona- és Forrás-utca sarok 572. szám

bolt, két szoba, konyha, pince és hozzávaló helyiségekkel

május elsejére kiadó.

Esetleg lakásnak is kiadó.

Bővebb értesítést ad: 765-8-1

Gabrics Antal háztulajdonos

III. kör, Zimonyi-utca 641. sz.

Rétay és Benedek

oltáregyleti szállítók

egyházi műiparintézete

Budapest, IV. ker., Váci-utca 59.

Miseruhák, zászlók, lobogók, oltárfelszerelvények, csillárok, keresztúti és oltárképek, valamint mindennemű templom- és kápolna-berendezések előállítására.

Műintézetünk vállalkozik a templomok teljes belső megújítására, stilszerű kifestésére, az oltárok stb. renoválására és aranyozására kedvező feltételek mellett.

Készít stilszerű oltárokat, szószék, gyónószékek és dombormű stációképeket.

Árjegyzéket, költségvetést, mintákat és tervrajzokat készséggel küldünk. 261-91

Árlejtési hirdetmény.

Alulírott ezennel árlejtést hirdetek a bácsföldvári róm. kath. templom kibővítésénél szükséges 51,503 korona 20 fillérrel előirányzott építő-iparos munkákra alábbi feltételek mellett:

1. Pályázhat minden szakképzett építőiparos, ha 5150 korona bántpénzt készpénzben, értékpapírban vagy betétkönyvben ajánlatához mellékel.

2. Ajánlatok csakis az összes munkákra átalány összegben és írásban, zártan adandók be, de ezek felbontása előtt esetleges szóbeli ajánlatok is elfogadhatók.

3. Az ajánlatok felbontása folyó évi március hó 26-án délelőtt fél 11 órakor a bácsföldvári plébánia hivatalban történik.

4. A tervek, költségvetés és feltételek a fent nevezett hivatalban a hivatalos órák alatt, továbbá Petrovác Gyula és Foerk Ernő felső építő ipariskolai tanároknál (Budapest, VII., Tökölly-ut 74.) megtekinthetők és utóbbiaktól bővebb felvilágosítások is kaphatók.

5. Az épített egyház fentartja a döntés körül magának a jogot, hogy bármelyik vállalkozót választhassa vagy mellőzhesse.

Bácsföldvár, 1909 március 12.

Blázek Lajos

763-1-1

esperes-plébános.

Korcsmárosok és bortermelők figyelmébe!

Az elsején életbe lépett új bortörvény értelmében minden szőlőtulajdonos, aki borát el is adja, minden korcsmáros „Bornyilvántartást” köteles vezetni. Ezen nyomtatvány a „Bácskai Napló” kiadóhivatalában, a miniszteri rendelet által megállapított mintában beszerezhető. Kereskedőknek bizományba ad a Szent Antal nyomda-vállalat.

A pécsi országos kiállításon legelső díjjal, állami arany éremmel kitüntetve.

Angster József és Fia

orgona- és harmonium-gyár
PÉCS.

Ajánljuk kitűnő hangú és erős szerkezetű légnymatu (pneomatikai) orgonáinkat igen jutányos árak mellett művészes kivitelben.

Raktáron kitűnő hangú harmoniumok minden nagyságban (170 koronától 1000 koronáig).

Mindennemű javításokat, hangolásokat és átépítéseket olcsón vállalunk.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küldünk.

Alapított 1867. évben. 245-63

Légnymatu és electro berendezések.

Kereskedők

részére szükséges pénztári bárcák 100 lappal, számozva és fűzve 100 darab 16 kor.

Jegyzékek

céglírat nélkül 100 darabonként 30 fillérért kap. : : : hatók a : : :

Szent Antal Nyomda-

és

Irodalmi-vállalat

mint szövetkezétnél

IV., Rákóczi-utca 20.

Papi ruhák.

Van szerencsém a nagyságos és főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy az őszi és téli idényre való fekete, színtartó papi szöveteim megérkeztek s azokat üzletemben nagy választékban raktáron tartom s igyekszem úgy mint eddig, ezen-tul is megrendelőimnek teljes bizalmát és megelégedését kiérdemelni.

Vidéki megrendelésnél elég egy minta reverenda vagy ruha beküldése is; kívánatra azonban saját költségemen a helyszínére személyesen kiutazom.

Templomi miseruhák elkészítését, valamint azok javítását is jutányos árban elvállalom.

Üzlet: Nemzeti Casinó épülete mellett levő Balog György-féle ház. Vesselényi-ut.

Hadnagy István,

159-142

papi és polgári szabó.

Szőlőoltványokat

szállít, fajtisztaságért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány telep

tulajdonos: **CASPARI FRIGYES,** Medgyes 46. sz. (Nagyküküllőmegye).

Tessék képes árjegyzéket kérni.

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerzhet magának fenti szőlőtelep fel-tétlen megbízhatóságáról. 551-84-27